

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díj:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető czikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre	4 frt.		
Félévre	2 „		
Negyedévre	1 „		

Majdan, mikor egy félvilágot:

Majdan, mikor egy félvilágot
Sujtott az ozmánáradat,
Magyarok karja verte vissza
Mindig a büszke, nagy hadat.
Győztes volt annyi harczon át . . . .
Mert nép nem is tisztelte jobban,
Örömben úgy, mint fájdalomban,
Hazája hős, nagy Asszonyát.

De majd egykor, — ha ős honában
Nem lesz barátja, senkije,
S a lázadó, bős népek ellen
Önönmagát kell védnie:
— Oh mond meg áldott Szűzanyám! —
Kezébe' lesz-e olvasója
S leng-e képeddel lobogója
Büszkén a harcz diadalán ?!

Nejmond, ne mond! Hisz úgy is értem . . .
Kegyelem, áldás nincs velünk;
Régóta sujt az Isten átka, —
Maholnap végkép elveszünk!
Ne mond! . . . . Inkább a hit mezét
Vond újra rá beteg szivére
S tanítsd meg régi énekére
Árpádnak árva nemzetét!

Fejér Gerő.

A polgári házasság hazugságai.

A „Közművelődés“ mult évi 42-ik számában bizonyítva volt, hogy a házasságnak természeténél és a tételes keresztény jognál, sőt a pogány-római jognál fogva is felbonthatlannak kell lennie.

Nem törődünk ezen magas elvtől letántorodó szegény felebarátink régi és újabb tévedéseivel; mert tévedésekből, még ha általánosok lennének is, elvet, tant, igazságot kihozni, vagy éppen jogot csinálni nem lehet.

Nem törődünk avval sem, ha a házasság felbonthatlan természete ellen itt-ott felburjánzó tévedéseket, francia, porosz, vagy éppen magyar parlamentek is osztanak és elfogadják; mert ami önmagában véve tévedés, tévedésnek marad mindig, még ha ezer parlament kardoskodnék is mellette, igazságnak mondván azt, ami tévedés, valóságnak hirdetvén azt, ami hazugság.

Szemes emberekről nem lehet mondani, hogy nem látnak; tudósról nem szabad feltenni, hogy nem tudnak; bölcseskről sem szokás kész pénz gyanút venni, hogy a dolgok mélyére, az ügyek lényegére, az okok legelsejére, és legbelsőbbjére tekinteni nem is képesek.

Szemesnek, tudósnak, bölcsnek tartja a magyar polgári házasságjog is, (vagy annak a szerzője?!), önmagát, s ilyennek hiszi őt a liberális olvasó közönség szabadelvű hadserege. De ez téved; az előbbi pedig, éppen azért, mert szemes is, tudós is, bölcs is, egyenesen hazudik.

Bizonyítsuk be a tételt, és ne engedjük elnyomni az igazságot holmi üresfejű szabadelvű obédatások által, amik annyit érnek, és annyit nyomnak az igazság ellen, mint ebek ugatása a holdnak járása ellen.

Legelső hazugság a polgári házasság törvényjavaslatának a címe: „házasságjog“. Valószínűleg azért, mert a több mint 160 §-ban, egyetlen szó sincs sehhol arról: miféle jog származik a polgári házasságból? Egy szó sincs benne arról, mi joga van a házasságkötő férjnek, vagy a feleségnek? mi a joga a szülőknek és a gyermekeknek? Minderről a törvényjavaslatban egyetlen egy szó sem lévén, (mert az egész csak a házasság „kötés“-éről szól, no meg a „felbontásáról“) azt lehetne mondani: ez tévedés. De a józan világ, mely minden dolgot nevének szeret megnevezni, ezt másképpen mondja. Bizonyára, ha Budapesten, egy szülőiskola épületén kitennék a bor-árulás czélgérét, azt mindenki hazugságnak fogná tekinteni. Ilyen hazugság az is, ha egy törvényjavaslatnak, mely csupán „kötésről“, és „bontásról“ szól, azon czímet adják, ami benne sehhol sincs. Már pedig, hogy a házassági jog nincs sehhol benne: az napnál világosabb. De elő áll a szemforgató szabadelvűség, és a kopaszodó liberalizmus védi avval a megjegyzéssel: Kérem, a házasságjog specifikálása a „családjog“ körébe tartozik. Jól van, tehát vigyük oda tetszésük szerint; de a házasságnak csupán „kötését“, és „bontását“ házasságjognak csak hazugság utján nevezhetik. Ha egy pénzverő intézet homlokán ez állana: „pénzjog“ és a nép ottan keresné azon jogokat, amik a pénzből bárminőképpen erednek, de a hivatalosoktól azon felvilágosítást kapná, hogy itten a pénzverde *csinál* ugyan új pénzt, és *bont*, a hol szükség, be is *olvaszt* új és régi pénzeket egyaránt, azonban egyéb pénzjogokkal nem törődik, — mindenki esztelenségnek, csalásnak, hazugságnak tekintené a

feliratot, mit az élet komolysága egy perczig sem tűrhet. Mióta lett a törvények czime kevesebb jelentőségű, mint a boros koresma czélgére, vagy egy pénzverő intézet felirata?!

Második, világra szóló hazugság, hogy a polgári házasság egy férfi és egy nő „legbensőbb életközössége“. „Életközösség“, és „legbensőbb életközösség“ oly fogalmak, miket némi módon érteni és értelmezni lehet. De a törvényjavaslat az értelmezéstől irtózik a szavakban, azonban nem retten vissza tényekben (a 61-től 130 §-ig, és a 149 § tól a 164-ik § ig.) összesen nyolczvanöt §-ban beszélni a házassági „legbensőbb életközösség“ felbontásáról és szétrombolásáról.

Ha „életközösség“, és ha „legbensőbb“, miért foglalkozik a törvényjavaslatnak több mint felerésze a házasság felbontásával? Mert a felbontás tényéből látszik, hogy „életközösség“ — nincs; és az még inkább élesen látszik, hogy az ily, bármikor felbontható életközösséget „legbensőbbnek“ nevezni csak „csutságból“ lehet. Ha pedig valaki legbensőbbnek nevezné, nem gunyból, de komolyan: ha egyszerű tudatlan ember, hát téved; de ha szemes, tudós, bölcs ember számba akar vétetni, és mégis legbensőbb életközösséget akar elhitetni, ezen esetekben: világos, hogy *hazudik*. Hát a törvényjavasoló?!

Itten ismét előáll a kopaczodni kezdő liberális képviselő s azt mondja: másképpen áli a dolog; mert hogy mi az „életközösség“, és mi a „legbensőbb életközösség?“ azt a „liberális képviselők határozzák meg.“ Erre is csak az a felelet: *hazudik*.

Hogy eme hazudozás jobban szemléltető legyen, tegyük fel a „legbensőbb életközösség“-nek a kérdést: *állandó-e* az vagy *mulandó*? Ha állandó, (és ez illik a legbensőbb életközösséghez) tehát miért bontják fel számméltulásokban? Ha pedig mulandó, kérem jól figyelembe venni, ha mulandó, akkor ugyan miben lehet „legbensőbb?“ és miben különbözik a szabad szerelemtől, a mely hasonló képen „benső“ és „mulandó?“ Itten ismét elő áll a kétkulaos keresztény zsidó, és azt mondja, a szabadszeretem egészen más, mert az állandilag nincs engedélyezve, a polgári házasság pedig törvény szerű. Ugyan ugy-e? tehát az állami engedély megadja a tisztességet? Akkor a mulandó szabadszeretem tisztességesse, és erkölcsössé válik, mihelyt azt az állam (amint nagyobb városokban meg is tette a prostitutio házaiban) megengedi. Ha ez a nép erkölcsi érzése, és a közvélemény ítélete szerént hamis lenne, és merőben hamis is a keresztény nép és egyház tanítása szerént is: tehát látszik, hogy a kétkulaos képviselő hazudik.

További hazugság az is, hogy „a házasságkötést időhöz vagy feltételhez kötni nem lehet.“ (33-ik §.) Miféle beszéd ez? Hiszen, maga a természet is időhöz és feltételekhez köti a házasságot. Időhöz az által, hogy a serdületlencet mindenütt kizárja a házasságkötés teréről, s az ez ellen irányuló merényleteket, az összes emberi nemzedék az erkölcsi sülyded kétségtelen erős bizonyítékának tekinti. Ilyen „időt“ megjelöl maga a javaslat is, bizonyos évek számát előírva . . . . Miért mondja tehát: „időhöz . . . kötni nem lehet?“ Így tiltja a részeg falusbíró a „részegséget.“

Es minő jupon zárja ki a „föltételeket?“ Mert maga a természet is ismeri a feltételeket, melyek mellett lehet, és melyek nélkül nem lehet házasság. Minden emberi kötést, minden szerződést lehet és szokás feltételhez kötni; és ha a

polgári házasság is „kötés“: honnan veszik a javaslat szerzői azon roppant tekintélyt, és nagy hatalmat, hogy a „feltételt“ a legbensőbb életközösségtől kizárják? Miért ne volna lehetséges és jogilag helyes az, hogy valaki, házasságot kötni szándékozván, és tévedésektől, rászedetésektől tartván, az ő megegyezését valamely tisztességes és helyes feltételhez köti, aminek teljesültétől, vagy nem teljesültétől a szerződés léte, vagy nem léte függ? A keresztény egyház két ezredéves életében, és a kereszténység száz és száz millióinak tudós embereiben bizonyára csak van annyi bölcsesség és tudomány, mint az elvektől megvedlett liberalizmus magyar képviselőiben; és ezek a szentségi és felbonthatlan jelleggel bíró keresztény házasság érvényességére a feltételt bizonyos jól meghatározott esetekben megengedik és fenntartják: honnan van tehát az a mély titku tudomány és bölcsesség: mely a 33. § ban így nyilatkozik meg: „a házasságkötést feltételhez kötni nem lehet“? Mert erre a keresztény ember józan esze azt feleli, hogy ha a házasság szentségi érvénye is függhet egy feltétel léte vagy nem léte miatt, annál inkább függhetne a polgári házasságnak nevezett „kötés“ akár *időtől*, akár *feltételtől*. De itt ismét előáll a kerek fejű, minden keresztény elvekből kiszabadult, kivilágosodott liberális képviselő és mondja: azért nem lehet *időtől* és *feltételhez* kötni a kötést, mert a parlament nem engedi. Ugy-e? De ez új, egészen új tan, ami egyenesen zsarukoságra vezet. Mert ha minden embernek meg van oka és joga, vagy legalább meglehet oka és joga arra, hogy megegyezését bizonyos helyes feltételhez kösse: honnan veszik magoknak a képviselők a jogot ezen természetes szabadság egyszerű elkobzására? Az Istentől, az egyháztól bizonyára nem. A királytól, a koronától, az országtól sem. A néptől?! szó sem lehet róla; tehát honnan veszik erre a jogosultságot? . . . Megmondjuk mi, honnan; a liberalizmus eljuttott ezen bölcsességre körömvágás közben, és kiszopta az újjából, hogy azt „*ráterőszakolja a népre.*“

(Vége következik.)

Kirándulás a Gyilkostóhoz.

Tanárember dolga a tikkasztó meleg nyári napokon csupa vigjáték. Megkapja rengeteg hossza szünidejét, hadd töltsse, ha tudja. Még ha legalább a fizetést kétszerezzenék, valahogy csak átlábolna rajta. Elmenne hetekre, hogy a szélrózsa minden irányában meglátogassa az ország nevezetesebb városait; hangya szorgalommal gyűjtené tapasztalatait, hogy tanítványai lelkébe is minél mélyebben oltsa be a haza megismerésével annak szeretetét; hogy beléjük csepegtesse a tudnivágyást és a közletlen uton történő tapasztalat szerzés iránti vonzalmat. Így azonban hida szükös, vagy jobban mondva nyomasztó anyagi helyzete oda köti lakó helyéhez, hol bizony munkakedve sem nyer rugót az új fáradalmakhoz. Legfeljebb elvonul félre valamely kis faluba, hol az eleinte pompásnak tetsző csendes mezei élet utoljára untató egybangusággá válik. Ezekben a bajokon máskép nem segíthetni, mintha kisebb kirándulásokkal, melyek tárczánk ügyei

ben sem okoznak feltűnőbb zavart, egy-egy vidék arczultával igyekezünk megismerkedni. Ha minden szüneten csak pár vidéket látogatunk is meg, emberismeretünk, tapasztalataink rendkívül fog gyarapodni a kevésből is. A mellett a hegyi levegő, változatos tájképek üdítőleg hatnak idegeinkre, melyek a tiz hónapos feszültség miatt nagyon ki szoktak fáradni.

Ezek az okok hatottak ránk abbeli elhatározásunkban, hogy Balánbányát, a Gyilkostavat és az utközben élénkbe tűnő szép vidéket megnézzük. A filologusok nyelvén szólva mindenekelőtt egy jegyzetes kiadásra volt szükségünk, nem ugyan könyvre, hanem emberre, ki a beutazandó vidék növényzetét és földtani alakulását megmagyarázza. Egy földköstölő természetbúvárban szert is tettünk egy példányra, a ki itt-ott alapos tájékozottsággal, néhol — kívül nem esnék meg? — tudós ühmgetéssel elégitett ki. A kis társaság vele négy tagból állott.

A kirándulást Balánbánya meglátogatásával kezdtük meg, hova jul. 26-án csütörtökön reggel korán kelvén már 8 órakor megérkeztünk. Csik-Szent-Domokostól kezdve kissé ugyan rázós az ut, de bőven kárpótól az előttünk elterülő szép kilátás a közeli magaslatokra, kiváltképen az északkeleti irányban fekvő sziklaóriásokra, melyek roppant nagy tömegükkel képzeletet megaladó bástyafalakhoz hasonlíthatók. A két sziklafal lankás ereszkedéssel völgyszerűleg összekapcsolódik, hogy közbül helyet adjon az egyes kőnek, melyet méltán nevezhetének a bástyafal őrházának. De ez maga is, mintegy gótikus templom fellegverő tornya tizenegy hatalmas oszlopból áll. A kik a Detonátát látták, a kettő között meglepő hasonlóságot találnak. A sziklák alja elporló törmelékekkel van telve; a természet romboló és egyuttal építő munkásságának nyoma; évezredek multával a sziklák eltűnnek, eső, fagy, aztán a Saxifraga nevű moha megemészti, hogy helyükben árnyékos feuyvesekkel kúpalakn hegyek keletkezzenek. Ki tudná azonban megmondani, hány évezred kell elporlásukhoz?!

A kőbástyák tövében húzódik meg szerényen a kis Balánbánya. A műhelyek szakadozott fekete fedelű, ócska épületei szomoruan merednek a levegőbe, talán arról ábrándoznak, miért is járnak most rájuk oly gyenge napok. Régebben a körülmények nem mostoháskodtak anyyira a kis telep iránt. A zuzók, vaskalapácsok, kemenczék élénken munkálkodtak, jólét, kedv, boldogság derült a szorgalmas bányász népre. Most azonban a réz olesó, a vasut távolsága miatt sokba kerül, az élet meg drága. A munkások jó részének el kellett költöznie. Az egykori 1200—1400 lélekből most 450—500 tartózkodik ott. Mintha állandóan ólomsúlylyal nehezednék a munkásokra a banyatlás érzete, komoran állanak az olvasztó mellett, hogy a sustorgó lávafolyamot kellő időben kiereszszék. Épen akkor érkezünk, mikor a kormos, izmos legény hatalmas vasrudakkal meglyukasztotta a kobó tenekét. A feljebb fekvő karvastagságu nyilásból a salak folyt ki izzóan, pirosan, a másik alantibb kisebb lyukból a réz. Emez vékony rétegben terült el a szénporral behintett talajon, a szikrák sziporkázva ugráltak szét felénk, piczike kráterek mutogatták hevítő torlukat. Azonban az így nyert réznek még el kell veszitenie kéntartalmát. Azért vastag rétegben kiterítik az udvarra, még kilenczszor vagy tizszer megolvasztják, hogy elnyerje a szükséges tisztaságot

A rezet még más uton, kiválasztás útján is nyerik; t. i. a bányákból kifolyó cementvízbe elhasznált vasdarabokat raknak, melybe a vas kicsapódik, helyét pedig a réz foglalja el. Az évi termelés összesen mintegy 700 métermázsára megy. Remélni lehet azonban, hogy a vasutbevezetésével meggyenknek ez az egyetlen bányája tetemesen fel fog lendülni.

A kántortanító szives vezetése mellett a telepet megtekintvén utunkat az Olt völgyén fölfelé folytattuk. Legközelebbi célul a szénégetés helyének megtekintése és a Gyilkostó megközelítése szolgált. Tekintetünk majd a regényes változatosságu hegytetőkön és oldalakon, majd a szétmálolt csillámpalától villogó uton tévedezett. Csak néhol értünk vagy hagyunk el egy-egy élő lelket, kik minket majd földmérőknek, majd vadászoknak néztek. Csudálkozva kérdezték, miért nem utazunk lóháton vagy kocsin. Tréfálva feleltük: kocsin lehetetlen, lóháton nehéz, legtürethetőbb még gyalogosan. Nem tudták megérteni az egyszerű emberek, miféle gyönyörűség minden gond nélkül keresztül kasul bandukolni a havasokon.

Eltekintve ettől a néhány embertől, elhagyva állt a völgy. Az Olt vize csendes locsogással sietett a pászitos partok között odább. Feljebb a Medyepatakával történő egyesülésénél vígan zakatoló fűrésztörte meg a csendet. Kelet felé fordultunk, hogy elérjük a Fejérmezőt. Végre megközelítvén jobbról a Nagykő alját, hirtelenül emelkedő hágon kapaszkodtunk fel, melynek két oldala tűzvészről letarolva kopaszán meredt elénk. A mit megkimélt a tűz, szénégetők használták el.

Feljutva a tetőre, faburkolatu uton haladtunk előre. Simaságra ugyan a legnagyobb jóindulat sem hasonlíthatná az Andrassy-uthoz, de amugy is teljesen megfelel a rajta végig döcögő, otromba szenes szekérnek. Alig léptünk nyolezvanat, szemtől-szembe állottunk a szénégetőkkel, ezekkel az munkásokkal, kik télben-nyárbán, esőben-hóban a havasokon tartózkodva készítik a bánya számára annak éltető elemét, a szenet. A levágott vagy kidőlt fákat először hosszú ölekké hordják össze, azután hatalmas rakásokba, az ugynevezett „boksák“-ba halmozzák. Az egészet beföldelik, csak felül hagynak léghuzam nyerése végett kürtöszzerű uyilást, elől meg kemenceszádat, hogy a levegő mindenütt még se férjen a fához. A máglyát meggyújtván mindaddig égetik, míg nem fehér füst emelkedik fel belőle. Ekkor a nyílásokat szénporral vagy földdel betömik, hogy a rakás oxigén hián mágában kialudjék. Majd szétbontás után a még talán égő részeket is kioltják és az így nyert szenet rendeltetése helyére szállítják. Tekintve az izzadságos munkát, nem valami jövedelmező foglalkozás a szénégetőké, mivel öt ember és két szekér naponként összesen öt forintnál többet nem kereshet.

Az éjszakának rohamos közalgése miatt hálóhely után kellett néznünk. Öt órai fáradtságos gyaloglás után a pihenést képzeletünk oly édesnek festette le, milyenek előbb tán sohasem. A szél is hidegen esapkodta arcunkat: kettős ok volt, hogy fűdött helyet keressünk. A kormos arcu szénégető egész jószívűséggel engedte át egyik kalibáját, mely bár nekünk számára kissé szűk volt, a körülményekhez képest valóságos palotának látszott. Gyorsan lerakván táskáinkat, vacsora készítéshez fogtunk. Egyikünk nyársat faragott, a másik a húst készítette el, harmadikunk a tützet igazgatta,

a negyediket vízért szalasztottuk. Hála jeles kuktaságunknak a peesénye pompásan megkésztült, íá a patakviz is jobban esett a Rózsamálnál. De azért helyzetünk még sem volt valami rózsás. A Lóhavass keleti oldalában hálni aránylag kényelemhez szokott embereknek nem tejedelmi mulatság. Mindazonáltal jó kedvre gyűlva ingerkedtünk egymással, hogy ki lesz most álmadozásunk baktere. A közbizalom a földkostolót emelte erre a tisztségre, ki azonban, bár nagy puskájával semmivel sem látott ki muszka határörzönél különbben, kitért a megtisztelés elől. Gondolván, hogy ily hidegben a mackók sem járnak, álomra dűltünk, de a bűvös levegő sorra költögetett, hogy szellős lakásunkban a tűz kialulását ne engedjük.

(Vége következik.)

— **Primiczia Csik-Taploczán.** Magasztos ünnepély volt Csik-Taploczán vasárnap, július 29-én. Ekkor mutatta be Lajos Balázs a Mindenhatónak első szent miseáldozatát. Az érzelmeket, melyeket e nap okozott minden egyes hívő szívében, leírni nagyon nehéz feladat lenne, de fölösleges is; hiszen a szemekben csillogó könnyek hű tükörként mutatják. Talán a harangszó is ünnepélyesebb volt, mint máskor. A szomszéd községekből nagy számmal siettek az áhitatosabb hívők e lélekiemelő ünnepélyre, hogy az örömben osztozzanak és az ujmisés áldásában is részesülhessenek. Taplocza községének büszkesége, mindnyájunk szeretetének érdemes tárgya Lajos Balázs új áldozó-pap papi ornátusban fényes segédletével 11 órakor indult a helybeli lelkész lakásáról. Sűrűn állított zöld ágak között 8 kis koszorú lányka, néhány papnövendék és számos felszentelt papból álló díszes menet, melyet a primiczians manudirectorával méltóságos és főtisztelendő Murányi Kálmán főesperessel, özv. édes anyja és nagyrabecslésre méltó oltár-anya kíséretében zár be, harangzás mellett „Uram hiszlek“ stb. darabot énekelve ünnepélyesen halad a helybeli expositus lelkész által valóban műziséssel díszített templom felé, hol a hívők igen nagy számban várakoztak az új áldozó-papra.

Mintán az oltárhoz érkezett a menet, egy szép koszorú alakult az oltár körül, mely koszoruban a 8 fehér ruhába öltözött ártatlan leányka mint 8 fehér lilium tündökölt. A koszorú központja erre intónálta a „Veni Sanctet“ s ezután a legszentebb ténykedéshez fogott, a szent miseáldozat bemutatásához.

Evangelium után az ékeszöléséről híres Rancz János csik-nagyboldogasszonyi plebános lépett a szószékre, hol a pap hármas t. i. tanítói, papi és pásztori áldásos működéséről tartott egy szép hatásos beszédet. Fölösleges lenne e beszédet méltatni, hiszen a puszta kijelentés, hogy Rancz plebános tartotta, többet ér az én dicséretémnél; e beszédet csak bámulni tudom.

Szentmise végén az új misés megáldotta manudirectorát, paptársait, oltáranyját, édes anyját, rokonait, jó barátait s mindazokat, kik első szentmiseáldozatán jelen voltak. Végül

az előbb leírt rendben és módon ment vissza a díszmenet a szeretetteljes expositus lelkész lakására, hol az új misés a főesperes, paptársai, jó barátai és rokonai gratulációit fogadta.

Innen a templom jötevőjéhez, a szegények anyjához, a primicziáns nagynénjéhez Dr. Kercea Demeterné ő nagyságához szietünk, hol dúsan terített asztal várt minket.

Ebéd alatt a pobárköszöntők sorát a primicziáns kezdette meg, hálás köszönetét fejezve ki a jubiláns Főpásztor-nak atyai gondoskodásáért és Istentől egészséget kérve ő Nagyméltósága számára, hogy ezután is terjedelmes egyházmegyéjét bölcsen kormányozhassa. Egy másik beszédben manuductorának, méltóságos és főtisztelendő Murányi Kálmán főesperes urnak forró köszönetét fejezte ki, hogy a manuductori tisztet betölteni szives volt.

Ezután a manuductor köszönti az ég új bajnokát, az új misést. Az új misés Rancz plebánost mint ünnepi szónokot; Rancz plebános az új misés édes anyját; a primicziáns szeretve tisztelt oltáranyját Dr. Kercea Demeterné ő nagyságát, kit mint mondá mindig második édes anyjának tekintett. Még nagyon szép díkezióknak voltunk tanúi, melyek a helybeli buzgó lelkészre, Kassay-Szász K. tanárookra vonatkoztak stb. Hanem a többit mellőzve okvetlenül fel kell említenem Rancz János plebános urnak Dr. Kercea Demeterné ő nagyságára mondott beszédét, melyben a díszes nagy vendégkiszorú nevében forró köszönetét fejezi ki ő nagyságának a gazdák ebédért. De ezzel nem volt vége mindennek. Már ebéd alatt megérkeztek a zenészek, s a már meglevő örömbangulatot nagyban fokozták. Ebéd után a világi elem tánczra penderült és ezt csak a vacsora szakította félbe; de ezután a gyönyörködötő multság s a virágos kedv még sokáig tartott.

Nem is szólék semmit arról, hogy mi történt a szülői háznál. — Ott is a vendégek között virágos kedv honolt s nem kevésbé éltették az új misést, ki közben-közben haza is ellátogatott. Végre a Dr.-né ő nagysága szivességéért köszönetünköt nyilvánítva és Isten bőséges áldását kérve a primicziánsra távoztunk.

Isten áldja az új misést!

S z o m s z é d.

— **Primiczia Nagy-Kászonban.** Lélekemelő jelenetek volt tanuja július 29-én Nagy-Kászon községe, mert nevezett napon mutatta be az Urnak N a g y A n t a l neopresbiter első szent miséjét.

Maga a természet, a mindenségnek e hatalmas nyitott könyve társául szegődött a leggyöngédebb, égbe röpülő érzelmeiktől áthatott emberi szívek, hogy magasztos ünnepünket, mit az Úr készített, választottainak főségesebbé tegye. A nap hevítő, gyújtó sugarait felhőfátyolokon bocsátotta le földünkre, kis hazánkra, Kászonra, hogy ennek őt községéből a primicziáns ünnepére sietőket a nagy nap szülte érzelmeikkel könnyített útjokon el ne lankaszsa.

Az ünnepély kezdetét veendő főtisztelendő Veress Antal úr, helybeli plebános manuductorsága mellett szívet magával ragadó egyházi énekek zengése között, indult ki az erre a célra jó illatu virágokkal díszített karingbe, és más egyházi ruhába öltözött papság a plebánia lakból.

A templomban az új misés lelke egész hevével intonálta a

„Veni Sancte“-t, majd rá a bemutatandó szt. mise áldozat vette kezdetét.

Evangelium után ft. Veress István lépett a szószékre.

Az ügyes szónoki fogásokkal kidolgozott és lendületesen előadott szentbeszéd alapeszméje az egyház és állam közötti viszony volt, főszóly fektetve a papi állás méltóságára; majd ennek szem előtt tartását, mindig és mindenhol, az új misésnek ajánlva, — kitarásra, folytonos imára intve őt, a jeles szónok beszédét befejezte. A primicziáns ezután miséjét tovább folytatta; végén a papságot, a szülöket, testvéreket és az összes jelenlevőket áldásában részesítette.

Az ebédéről a helybeli plebános ur gondoskodott. Vendégiszorú asztalánál toastok között gyorsan peregték a délutáni órák.

A primicziáns „haec dies, quam fecit Dominus,“ találon választott mondatból kiindulva, püspök ur ő Excellenciájára emelte első ízben pobarát, a ki kórágyon, az elrepült idők sulyától megviselt testtel ugyan, de ifjú lángoló szívvvel egyházmegyéjeért, hívei jólétéért, esendben, visszavonultan áll meg 50 éves jubileumát.

Majd a manuductort köszöntötte fel, a ki az új misés kedves emlékeinek számát jelen alkalommal is odaadó atyai gondoskodásával növelte.

A sok toast közül ki kell emelnem különösen méltóságos Balászy Lajos urét, a ki rövid, velős szavakkal, a tapasztalás mezejéről gyűjtött gazdag ismereteivel felszerelt toastokkal kötötte le figyelmünket.

Az estei órákban a primicziáns szülöit látogatta meg a papság, hol szintén gazdag terített asztalnál nagyszámu közönség volt jelen.

Repültek a perezek, multak az órák, jött a puha párna utáni vágy, és az ünnepre gyűlt vendégek áldást kívánva az új misésnek, egy édes emlékekkel gazdagodtan otthonukba távoztak.

x.

— **Templomszentelés.** Ritka szép egyházi ünnepélynek voltunk tanúi július 22-én az Óradnához tartozó Kohótelepen, hol ftdő Zagyva Mihály óradnai róm. kath. lelkész nagy ünnepiességgel szentelte fel az ott levő kisdud templomot nagyszámu hívek jelenlétében.

Evtizedeken keresztül csak egy kis házikóba jártak az ottani róm. kath. hívek, kik körülbelül 300-an vannak, Isten imáadására; most pedig díszes kápolna hirdeti Isten dicsőségét a radnai havasok között elterülő kicsi völgyben.

S hogy ezt megértük, Isten után ftdő Zagyva Mihály óradnai lelkész urnak köszönbetjük, kinek neve örökké emlékezetes marad a kohótelepi lakosok előtt, mert az ő fáradhatatlan buzgalma hozta létre Istennek ezen kicsiny, de díszes hajlékát.

Az óradnai r. k. lelkész ur munkásságának külömben nem ez az első sikere; mert szintén az ő érdeme, hogy az anyaegyház, mely évekkel ezelőtt nagyon elhagyott állapotban volt, ma ragyogó pompájával vonzza Isten színe alá a hívők sokaságát.

S hogy ezen két nagyobb ténye mennyi fáradtságába került az igen tisztelt és felekezeti külömbőség nélkül nagyra becsült lelkész urnak, csak az tudhatja, ki ismerős azon módal, midőn valamit közadakozásból kell létre hozni.

Igaz ugyan, hogy a költség egy részét a magas kincstár mint kegyur hordozta; de ezen felül még mennyi felé kellett kopogtatnia, hogy a szükségeseket összehozza; a hiányzó részt a sajátjából is fedezte.

Ily örvendetes sikert mutathat fel a lelkész ur; s midőn ezt bátor vagyok bár az ő akarata ellenére nyilvánosságra hozni, teszem azért, hogy tevékenysége minél szélesebb körben buzdítson.

Mint értesülve vagyunk, most már másik filiájára, Lajosfalvára irányítja apostoli buzgalmát; legfőbb óbaja lévén ott is hajlékot emelni az Urnak.

Ily nemesen működő lélek előtt meg kell hajolnunk, hirdetve az ő vallásos buzgalmát s hívei iránti atyai jóságát. Az Ur Isten szent kegyelme legyen az ő további munkáságán.

Ó-Radna, 1894. július 23.

Radnai.

— Az apácák működése Maros-Vásárhelyt.

Ma, midőn szent vallásunk és annak minden intézménye annyi támadás, rágalom és oly nagy megvetésnek van kitéve, öröm ragadja el az ember szívét, ha az elismerés és dicséret hangjait hallja azok ajkairól is, kik épen ellenségeink. Lehetetlen tehát, hogy szó nélkül hagyjuk azok működését, kik e dicséretet kiérdemelték s ezzel szent ügyünket nemcsak előmozdították, hanem iránta érdeklődést keltettek azok szívében is, kik rideg, megvető tekintettel szemlélték minden tetteiket. — Sokáig vajudott a marosvásárhelyi róm. kath. elemi és felső leányiskola; sokáig nyomorgott egy sötét és szűk helyiségben.

Itt, a hol a reformáció oly éles vágásokat mért a kath. egyház intézményeire s mér ma is tulnyomó száma miatt, sokáig nélkülözték a kath. szülők leánygyermeküknek vallásos iskolai neveltetését oly szellemben, a milyenben azt ilyen kényes városban a jámbor szülői gondosság és szent hitünk megkívánja. Pedig mi önti a gyermeki szívbe azt, hogy a rossztól még felnőtt korában is tartózkodjék, ha nem a jó anyának intése, buzdítása és gyöngéd szeretete? De hol vannak a jó anyák? Azokat nevelni kell. A szépet és jót a szeretettel teljes szavak és a nemes példa ülteti szíveikbe kitörölhetetlenül.

Míg a magyar hazának vallásos, önfeláldozó s buzgó kath. anyái lesznek, az erkölesi jólét s az ezt követő anyagi megelégedés lesz osztályrésze. A szívekben béke honol. Ezt nélkülözte sokáig Maros-Vásárhely, de Istennek hála jámbor és fenkölt szellemű jötevők áldozatkészsége és jóakarata segített a bajon s ma már ott diszeleg az imponázás iskolai épület, mely megkezdette működését hét osztálylyal s folytatja a nyolczadikkal, hirdetve az irgalmasok könyörtületét, s benne ragyogtatják értelmüket és szívüket szent Ferencnek buzgó leányai, az irgalmas nénék. A mily sóvárgó lélekkel teljes bizalommal várta a kath. hívők serege e nyájas, leereszkedő és buzgó nénéket; a mily örömmel, megelégedéssel és hálával tekintett működéseikre; a mennyire épült példájukon s gyakorolta a telebaráti szeretet tényeit velök szemben: oly elfogult és kicsinylő érzelmeket tápláltak szívekben ellenfeleik, telve elítéléssel. De mennyire megváltozott a kép, midőn az év végén fáradtságuk eredményét szemlélték. Midőn látták, hogy a szerintök csak óvó intézetbe

való nővérek az ismeretek mily magas fokán állanak, a nevelésnek mily könnyed és hatásos, mintegy varázsló rendszert kezelik; midőn az anyáktól megdicsért finom női munkák egész halmaza, a foltzástól a ruhakészítésig, terült el szemek előtt: önként a dicséret szava röppent el ajkaikról.

Valóban az év végén tartott vizsgálatok alkalmával kitűnt, mit érhet el a Jézus szellemétől áthatott lélek szorgalommal. S e fényes eredmény fel is keltette az érdeklődést mindenki ben kivétel nélkül.

Jun. 29. d. n. 3 órákor tartotta az intézet záróünnepélyét. A sokat ígérő műsor már korán összehozta a kíváncsiakat, úgy anyaira, hogy a tulajdonképpeni érdeklődők és a szülők egy része csak nagy nehezen jutbatott be a díszes nagyterembe, a többieknek pedig a lépcsőzeten kellett végig ballgatniok kicsinyeiknek a zene-, ének- és szavalatban tett előhaladását, vagy pedig a nagy tolongás miatt egyszerűen távoznok kellett.

A ki ismeri és szemlélője volt az apácáknak ilyen alkalommal kifejtett művészetének, azok előtt nem meglepő az a türelem, rátermettség és siker, melyet ilyenkor felmutatnak; de a ki csak először látta, azt méltán fogta el a bámulat a kifejtett erő fölött s a köszönet érzése a remek munkálkodásért. S nem is hiányzott a hálálkodás, mert végezetül megnyerő s szívből fakadó szavakban köszönte meg Kovács Ferencz apát-plebános ur az apácák buzgó munkálkodását, kik nemcsak a gyermekek értelmére, hanem szívére is hatottak oly befolyásosan, hogy most már a maros-vásárhelyi kath. szülők örömmel és nyugodt megelégedéssel tekinthetnek serdülő leánygyermekükre, mert belőlök e tevékeny kezek alatt az egyháznak és hazának jó, jámbor anyái válnak.

A szent Ferenczről nevezett irgalmas nénék új fényt és dicsőséget hoztak a katholicismusra Maros-Vásárhelyt s eloszlatták a homályt, melyet ismeretlenül fejeik tőlé vontak ellenfeleik. Legyen ezért nemes hála, őszinte köszönet nekik e sorok utján is.

Adja az Ég, hogy még sok helyt derítsék fel a mennyei érzés melengető napját s lágyítsák meg a kemény sziveket! Vere infirma elegit Deus, ut confundat fortiora. —g.

Egy igen fontos kérdés.

Szülők, lelkipászorok, tanítók, a tan- és nevelésügy barátai figyelmébe.

Elvitázhatlanul legfontosabb kérdés a mai társadalomban a nevelés kérdése, s szerény véleményem szerint e kérdésnek helyes megoldása az egyetlen eszköz, melylyel roskadozó társadalmunkat a bukástól megmenteni, a jövőre egy jobb, egy életerős társadalmat lehetne teremteni. A nevelés nagy művében a fiúgyermeknél semmivel sem kisebb, hanem nagyobb figyelmet kell fordítani a leányok nevelésére. Mennyire fontos, következményeiben mily kiszámíthatlanul messze kibató a leányok helyes nevelése, mely a szélsőségeket kerülje, s magas hivatásuk szerint nevelje a jövőző családanyákat, lehetetlen eléggé ecsetelni. Sokan foglalkoztak már e kérdés megvilágításával s a kérdés végtelen fontossága megkívánja, hogy újból, meg újból szőnyegre kerüljön az. Mégsem szándékom e kérdést theoreticus alakban bővebben tárgyalni, hanem a praktikus életből egy nőnevelőt akarok ez alkalommal becses olvasóim szeme elé

tárni; egy növeldét, melyet megismerni alkalmam lévén, azt pusztá valóságában írom le, azon tiszta öntudatban, hogy so-
raim által sokakra nézve hasznos cselekedetet végzek.

A ki járt Nagy-Szebenben, Erdély egykori fővárosában, bizonyára szemébe ötlött Szeben legmonumentálisabb épületeinek egyike, a *Szt. Ferencs-rendi irgalmas nénék* zárdája. A zárdá előtt elmenve szokszor megbámultuk azt, nézegetve az utcáról azt az izléssel épített szép házat, az égre meredező csúcsaival, honnan a kereszt oly büszkén tekint le, de a bennlakókat egy meglehetősen magas fal védi a kandi szemek elől. Húzzuk meg azonban a csemegetyűt, s a porta haladéktalanul megnyílik, egy mosolygó irgalmas néneke fogad s nyájasságával szemünkből akarja lelesni kívánságunkat. Csak egy szavunkba kerül, s a néneke a csak náluk szokásos nyájassággal kalauzol el minket szépen berendezett intézetökben, s az ott látottak bizonytalansággal hasznunkra lesznek.

A Szt.-Ferencs-rendi irgalmas nének nagyszombeni intézete óvodát, elemi- és felső leányiskolát s mintegy 130 bennlakó gyermekekre berendezett internátust foglal magában. Nem századok óta álló, korhadtt falu, dohos levegőjű zárdá ez, hanem Szeben legegészségesebb táján, egészen magánosan, egy dombon fekszik, az utóbbi 20 év alatt épült, egy tantermeit, mint lakó- és hálószobáit illetőleg a legújabb paedagogiai, főképen pedig egészségi kívánalmaknak teljesen megfelelőleg minden oldalról kerttel körülvéve a legszebb kilátással a szabadba, rétekre, hegyekre és havasokra. Nagy játszótér, befásított kert és lugasok állanak a növendékek rendelkezésére, termei magasak, tágasak, világosak s nagy gond fordították az állandó friss levegőre s tisztaságra, hogy az egészség és testi fejlődés állandóan előmozdítassék, mely az intézet egyik főcélját képezi. Van szép nyári fürdője, nagy, közös medencéjével, s van külön téli fürdő kádakra berendezve.

Az óvoda fiúk és leányok számára a legújabb berendezéssel bír. Az elemi- és felső leányiskola berendezése és tanmenete a püspöki és állami tantervnek teljesen megfelelő, s bár a növendékeket túl nem terheli, a nővérek buzgó munkássága folytán mintegy játszva sajátítják el a társadalomban szükséges tudnivalókat. A tanmenet folyton szem előtt tartja egy művelt nővel szemben a társadalomban támasztott igényeket, valamint azt is, hogy a felső leányiskola végzése után a növendék könnyű szerrel folytathassa tanulmányait a képezdén. Nagy előny főképen a bennlakó növendékekre nézve, hogy míg az iskolában annak német-magyar tannyelve mellett, kiműveltik magukat anyanyelvükben; addig a rendszerített társalgás által könnyedén és teljesen elsajátítják a német nyelvet s pedig gyakorlatilag, a mi napjainkban bizonyára megfizethetlen előny. Továbbá a francia nyelv gyakorlati elsajátítására is bő alkalom nyílik, mert a tanulók több nővértől társalgási órát is nyernek. Nemkülönböztet mint rendkívüli nyelv a román is előadatik.

Bő alkalom nyílik a zene különböző szakainak való kiképzésre is. Nemcsak kezdők, hanem a kik már nagyobb előhaladást tettek, azok is továbbképzést nyerhetnek úgy a zongora mint harmonium, ezithera, cimbalom és hegedűn, mely zeneszerek rendszeresen taníttatnak, s a tanulók a rendes órákon kívül tetszés szerinti gyakorló órákat is nyernek.

A kézi munka szintén egyik főfeladatát képezi a

háznak. A növendékek egy hatalmas munkateremben, több nővér vezetése mellett sajátítják el nemcsak az iskolában előírt munkákat, hanem a gyakorlati életben előforduló összes szükséglet elkészítését, a fehérművek és összes női ruházat előállítását gépen és szabadkézzel. Ugyazintén a legkülönbözőféle himzések, színes és pipere tárgyak készítésében is teljes oktatást nyernek, kívánatra külön órákban is. Többen a növendékek közül a házban szerzett ismeretek alapján munkatanítónői oklevelet is nyertek.

A nagyobb növendékek a gyakorlati háztartásban, kerestetben s kívánatra a főzésben is oktatást nyernek. Különben is az intézet szelleme: *szerény és munkás házi-asszonyokat nevelni.*

A bennlakó növendékek két osztályba osztatnak. Ez osztályozás azonban tisztán az ebédőben érvényesül, melynek alapján külön étteremben, külön étkeket élveznek.

Az első osztályban reggel: kávé; délben: mindennap négy fogás u. m. leves, marhahús garnirunggal, főzelék és sült, vagy sült és tészta; uzsonára: kenyér gyümölcsessel, vajjal vagy más valamivel; vacsorára: kávé és sült. Ez osztályban levők havi 16 frtot fizetnek.

A második osztályban reggel: kávé, délben: 3 fogás: leves, marhahús mártással, sült vagy tészta, hetenkint háromszor 4 fogás; uzsonára: kenyér gyümölcsessel; vacsora leves, sült vagy tészta. Ez osztályban levők havi 12 frtot fizetnek.

A főnővér havi 16 frt. illetve 12 frt ellátási díjért a megjelölt élelmezésen kívül szabad fűtést, világítást, mosást és teljes gondozást nyernek. A zenéért a kívánt óraszám szerint csekély havi díjat ízetnek.

A beteg növendékek az intézet házi orvosa részéről rögtön orvosi segélyben részesülnek, betegségi idejük alatt az orvos által előírt étkeket minden felülfizetés nélkül élvezik, ugyazintén a betegápoló nővérek részéről nappali és éjjeli gondos ápolásban részesülnek; a szülők csak a gyógyszereket fedezik.

A bennlakó növendékek *felvételre* jelentkezése óhajtaudó, hogy mindig legalább aug. 20-áig történjék a fönöknbözött intézett levélben, nebolg később a helyek már be legyenek töltve. A jelentkezés alkalmával a szülők nyomtatott jegyzékben értesítettnek a legszükségesebb ruha és felszerelési kellékekről, a mit a belépő növendékek magával kell hoznia. Valamint egy intézeti szám is adatik, a mivel minden ruha jelölendő.

A leánynevelés kényes és fontos voltánál fogva igen sokszor jönnek a szülők zavarba, s fordulnak jobbra-balra tanácsért. Ismerve a mai társadalmat s annak romboló hatását, másrészt a magas színvonalat, melyen az apácák értelmi képzése áll, azok tiszta és jellemes erkölcsi nevelését, elhatározásunk csak az utóbbi oldalra dölhet. S ha a fönismerttetett növeldét tekintem, annak kedves fekvését, kitünő berendezését, jó hírnevét és bámulatos olcsóságát, mindez fölment mindennemű ajánlástól; a ki csak legkevésbé is jártas ez ügyben, könnyen tájékozhatja magát.

Spectator.

IRODALOM.

— **Megrendelési fölhívás.** Névnapi, születésnap vagy egyéb alkalmakkor, jutalmi ajándékkal szolgáló: Szeverin, Noricum apostola ezimü katolikus regényre. Fordította: Forster János. 9 iv füzve, 50 kr. vagy 2 sacr. Kapható: A „Kath. Hitvéd. Folyóirat” szerkesztőségében, Pozsony, ferencziek. Napjainkban midőn olyan nehéz, jó és tanulságos könyvet találni, különösen ha azt a mindkét nembeli ifjuság kezébe óhajtuk adni, — kétszeres buzgalommal kell pártolnunk minden olyan munkát, a mely nem sérti kath. érzelésünk zománzáját, hanem mulattat, gyönyörködtet s ápolja boldogító hitbeli meggyőződésünket. Folyóiratunk hat évfolyama, hat ilyen hasznos tartalmú olvasmányt adott mellélet gyanánt. Hogy mennyire megértett eziránt buzgó olvasó közönségünk, igazolja azon tény, hogy a regények nagyobb-részt elhiogytak. A kath. egyháztörténetből vett események földolgozása regény alakjában, Bolanden munkásságát jut-tatja eszünkbe. Szerkesztőségünkben még a következő kath. regények kaphatók: Antonia, vagyis a lyoni vértanu. 1891-8 iv. Ara 45 kr. 2 (sacr.) Kötve egész vászon 80 kr. (4 sacr.) Klodvig, vagy a kereszténység győzelme Ariusz szellemén 1892. 7 iv. Ara 70 kr. (2 sacr.) Julián, vagy „Győztél Galilei”, 1893. 13 iv. Ara 1 frt. (4 sacr.) Az épületes tartalmu, élvezetes regényekről több szépirodalmi folyóirat elismerőleg nyilatkozott. Ismételten ajánljuk pártolásra és terjesztésre.

— **Pályázat.** A csikszentdomokosi róm. kath. kántor-tanítói állomásra pályázat nyittatik. Ezen állomás jövedelme 1) két festett szoba, — konyha, — kamarából álló nagyon csinos lakás, — pincze, sütőház, — gazdasági épületek — és veteményes kerttel. 2.) Kepefa ezimen mintegy 12 ölet tevő lágyfa, természetben beszállítva. 3.) 10 hold kaszáló és 2 hold szántóföld. 4.) Kepeválság ezimen c hívektől évi 400 frt. o. é. 8./ Stóla 40—50 frt. Köteles a megválasztandó kántortanító a II—VI. osztály. leánygyermekeket, a törvény-követelménye szerint, az előirt tantárgyakból tanítani és a kántori teendőket teljesíteni. Kellően felszerelt folyamodványok 1894. évi augusztus 21-ig alulirt iskolaszéki és egyház-tanácsi elnökhöz küldendők. Pályázók sziveskedjenek 1894. évi augusztus hó 26-án tartandó probán megjelenni. Csikszentdomokoson, az 1894. jul hó 29-én tartott egyháztanács és iskolaszéki gyűlésben. Varga Ferencz lelkész egyh. iskolasz. elnök.

— **Pályázat.** A csikcsicsói róm. kath. kántortanítói állás elpályázás folytán üresedésbe jöven, arra folyó évi augusztus 25-ig terjedő határidővel pályázat hirdettetik. Az állás javadalmát a következő járandóságok képezik: a) Tisztességes lakás — két lakó szoba, — egy konyha, kamarával és a ház alatt jó pinczével, — b) Nyári konyha, sütőház, egy

csűr, istálló két rekesszel, sertésöl és szinály. — c) Az udvaron jó karban levő kút. — d) 120 ööl nagyságu három kis veteményes kert. — e.) 60 kalongya ős- és 127 kalongya tavasz-kepe. — f.) 37 frt ospora. — g.) 30 frt stola. h.) Az ájtatos szentmise-alapítványi kamatból 6 fr. i.) 10 ööl kemény tűzifa. j) 4 hold minden évben használható V-öd osztályu szántó és 10 hold 1492 ööl kaszáló, melyből 5 hold V-öd, 5 hold 1492 ööl VII-ed osztályos. — k) 2 drb káposztaföld. — **Kötelesség:** 1) Teplom és minden más egyházi functiók pontos és lelkiismeretes végzése. — 2) Az iskolaszék által kijelölendő mindennapi tankötelesek, valamint az ismétlők tanítása és az összes tanköteleseknek a segédkántor-tanítói közreműködésével az egyházi énekekben való gyakorlásra. 3) A községi faiskola kezelése. Pályázók, kik csak rendes kántor-tanítói oklevéllel bíró egyének lehetnek — folyamodványaikat a jelzett időn belül alattírt róm. kath. lelkészi hivatalhoz beküldeni sziveskedjenek. A próba folyó évi augusztus hó 26-án a déleesti isteni tisztelet végével fog megtartatni. Csik-Csicsó, 1894. július hó 28-án. Kovács Mihály, plebános, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** Nagyküküllőmegye Fehéregyházán a német ajkú telepítvény kebelében ujonnan felállított német tannyelvű róm. kath. elemi népiskola számára kántor-tanító kerestetik. — Járandóságok: évi 600 korona utólagos havi részletekben, 2 szobából álló tisztességes lakás, a szükséges tűzifa és 6 hold szántóföldnek használata. A mindkét nembeli iskolás gyermekek száma 40—50. Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy: keresztlevél, tanítói oklevél, továbbá a német nyelvben és kántori teendőkből való jártasságukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus hó 20-ig alólirhoz küldjék be. Segesvárt (Nagyküküllőmegyében) 1894. július 27-én. Weisz József, plebános.

— **Pályázat** a csik-mindszenti üresedésben levő segéd-kántortanítói állomásra. Ezen állomás évi járandóságai: 1) 42 kal. ős, 62 kalongya tavasz kepe. 2) 4 frt 9 kr ospora. 3) a község pénztárából 102 frt 22 kr., az iskola alpból 35 frt. készpénz fizetés. 4) Stólaris 12 frt. 5) Szt. mise alapítványokból 88 kr. 6) A faiskola évi haszonélvezete 12 frt. 7) Temetések alkalmával barangozási díj á. 50 kr. 16—17 frt. 8) 21 terü puha tűzifa. 9) A kántortanítóval közös udvaron egy szoba, konyha és kamarából álló tisztességes lakás, pincze, csűr, istálló, szekérszin és veteményes kert. A kinevezendő segédkántortanító kötelességei: a kántori teendőkből szükség esetében segédkezni, a helybeli népiskolában a kijelölendő osztályokban önállóan tanítani, a harangozó és sekrestyési teendőket végezni és a templom tisztán tartásáról gondoskodni. Pályázni kívánók kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus hó 25-ig sziveskedjenek alulirhoz benyújtani. Csik-Mindszent, (u. p. Csik-Szentgyörgy.) 1894. július 23-án. Fodor László, plebános, isksz. elnök.

Kiadja: Az erdelyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: BALINTH GYÖRGY, Dr. CSERNI BÉLA, FEJÉR GERŐ, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárrt